

LEVENDE Talen

JAAERVERSLAG
2017

INHOUD

Geachte lezer,

Met genoegen presenteren wij u ons jaarverslag 2017. In dit jaarverslag leggen wij verantwoording af aan onze leden en onze relaties.

In dit jaarverslag leest u over de activiteiten van Levende Talen rondom Onderwijs 2032 en het vervolg daarop Curriculum.nu die een groot deel van de tijd en aandacht van de vereniging vroegen in 2017. Verder leest u over de activiteiten en plannen van de talensecties, Levende Talen als vakbond en over de tijdschriften.

Ik wens u veel plezier bij het doorlezen van alle bijdragen. Voor vragen, opmerkingen en ideeën houden wij ons als altijd graag aanbevolen.

Namens het bestuur,
Judith Richters,
Voorzitter Levende Talen

COLOFON

Vereniging van Leraren in Levende Talen
Joseph Haydnlaan 2a
3533 AH Utrecht
T 030 205 99 78
E bureau@levendetalen.nl
www.levendetalen.nl

redactie: Jos Canton, secretaris
illustratie voorkant: Petra van Kalker (eerder afgebeeld
in LTM 104(2017)5 bij de column van Peter-Arno Coppen

7 april 2018

4

VERSLAG VAN DE SECRETARIS VAN LEVENDE TALEN

Leden
Hoofdbestuur
Dagelijks Bestuur
Financiën
Curriculum.nu
Bureau Levende Talen
Tijdschriften
Onderwijscoöperatie en RegisterLeraar
Vakbond (FvOv) en Onderwijskamer
Rechtsbijstand
Website en sociale media
Landelijke Studiedag 2017

9

VERSLAG VAN DE SECTIES VAN LEVENDE TALEN

Arabisch
Chinees
Duits
Engels
Frans
Fries
Italiaans
Nederlands
Nederlandse Gebarentaal
Papiaments
Pools
Russisch
Spaans
Turks

25

VERSLAG VAN DE REDACTIES LTM & LTT

Levende Talen Tijdschrift
Levende Talen Magazine

Het Dagelijks Bestuur van Levende Talen heeft het genoegen u het jaarverslag van 2017 te presenteren.

De vereniging – bij de Kamer van Koophandel ingeschreven als Vereniging van Leraren Levende Talen – bestaat sinds 1911 en is nu 107 jaar oud. Levende Talen omvat dertien vakverenigingen van taaldocenten. De volgende talen zijn vertegenwoordigd: Arabisch, Chinees, Duits, Engels, Frans, Fries, Italiaans, Nederlands, Nederlandse Gebarentaal, Papiaments, Pools, Russisch, Spaans en Turks. De vroegere sectie NT2 is als werkgroep opgenomen binnen de sectie Nederlands. Daarnaast werkt de Vedocep (vereniging van docenten Engels in het basisonderwijs) nauw samen met de sectie Engels. De vereniging is verrijkt met de werkgroep Lerarenopleiders.

Levende Talen heeft als doelen:

- het bevorderen en ontwikkelen van taalonderwijs in alle levende talen in brede zin;
- het bijeenbrengen van en bieden van een platform aan taaldocenten;
- het behartigen van de belangen van leden in de arbeidsvoorwaardelijke sfeer. Daarvoor is Levende Talen aangesloten bij de FvOv (Federatie van Onderwijsvakorganisaties).

Leden

Leden van Levende Talen zijn voornamelijk taaldocenten in primair, voortgezet en hoger onderwijs, beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. Op de teldatum (1-1-2018) waren er 3.384 leden, 2726 actieve en 151 postactieve en 507 andere leden. Een lichte daling sinds vorig jaar, die hoofdzakelijk verklaard wordt door het uitschrijven van leden die al enige tijd niet meer bereikbaar waren voor betalingsherinneringen contributie. Sinds de laatste algemene ledenvergadering zijn er 11 ereleden.

Hoofdbestuur

Het HB wordt gevormd door de voorzitters of vertegenwoordigers van de dertien vaksecties samen met het Dagelijks Bestuur. Het hoofdbestuur heeft in 2017 zes keer vergaderd, waarvan één keer in een themabijeenkomst in juni over de centrale examens voortgezet onderwijs, voorbereid en ingeleid door Ton Hendrix (lid van het HB namens het SBN en vroeger werkzaam bij Cito). Hij geeft eerst aan dat de centrale examens bij Nederlands en de moderne vreemde talen niet geheel vergelijkbaar zijn. Bij Nederlands moeten vooral bij de hogere niveaus drie aspecten (analyseren, interpreteren en beargumenteren) gemeten worden (zoals in de syllabus voorgeschreven), terwijl bij de mvt vooral de mate van beheersing van de vreemde taal (leesvaardigheid) wordt gemeten. Hoofdonderdeel van de thema-HB was uitleg over de tia's (analyses van de vragen en antwoorden in het schriftelijke examen) waardoor de docent een beter idee krijgt op het totaal van het gemaakte werk. De tia's verschijnen altijd enkele maanden na het laatste centraal examen bij het Cito.

In november is er een extra ALV gehouden waar de visiestukken voor Curriculum.nu werden voorgelegd.

Dagelijks Bestuur

Het DB vergaderde in 2017 tien keer voltallig. Daarnaast hebben leden van het DB deelgenomen aan de FvOv-vergaderingen en de Onderwijskamer, contact gehouden met de juristen van onze rechtsbijstand en natuurlijk de Onderwijscoöperatie. De volgende personen vormden het DB in 2016:

Judith Richters, voorzitter

Blanca Cano González, vicevoorzitter (tevens voorzitter sectie Spaans)

Jos Canton, secretaris

Rob Mengerink, penningmeester

Kitty Willemsen, algemeen bestuurslid

Perry van Kerkhoven, algemeen bestuurslid/vakbondsmedewerker tot 1 augustus

Portefeuilleverdeling taken DB in 2017	
Contact met Onderwijscoöperatie	Judith en Kitty
Contact met rechtsbijstand UnieNFTO	Jos en Perry (tot augustus)
Contact met FvOv	Judith (vanaf augustus)
Contact met Onderwijskamer	Kitty en Judith
Leidinggeven aan het Bureau Levende Talen	Jos en Judith
Ledenadministratie	Jos
Externe contacten (ECML, FIPLV)	Judith
Website en sociale media	Blanca
Taalbeleid	Judith
LSD	Kitty
Contact met redacties LTM en LTT	Judith, Jos en Rob

Financiën

Sinds de ALV 2017 heeft de vereniging weer een penningmeester, Rob Mengerink, voorheen penningmeester van het SBE. Hij treft een financiële situatie aan die zich herstelt van de moeilijke jaren 2014 – 2016. Door de contributieverhoging en een accuratere inning zien de verenigingsrekeningen er beter uit aan het eind van 2017. De vakbondsmedewerker is niet vervangen, alle rechtsbijstandsverzoeken worden nu direct doorgeleid naar onze juristen van de Unie/NFTO. Omdat er geen vrijstelling meer hoeft te worden betaald voor een vakbondsmedewerker is er minder uitgegeven van de Gofak-gelden op de vakbondsrekening, hetgeen resulteert in een ruimere overheveling naar de vereniging eind 2017. Het jaar wordt afgesloten met een batig saldo op alle rekeningen en er is een begin van reservevorming gemaakt.

Adviesraad en Meesterschapsteams

Doel van de adviesraad is het overbruggen van de kloof tussen onderwijspraktijk en onderzoek. In het afgelopen jaar is er geen werk van gemaakt de adviesraad een formelere status te geven. Want de discussies rond de herziening van het curriculum leidden vanzelf naar de bestaande contacten en nu ook naar de Meesterschapsteams. Bij het schrijven van de visiestukken zijn leden van de Meesterschapsteams betrokken geweest.

Curriculum.nu

Het eindadvies van het Platform Onderwijs2032, ook genoemd de commissie-Schnabel, heeft ook in 2017 het bestuur weer de nodige hoofdbreken bezorgd. Het begon al in januari met een tekst die naar de staatssecretaris werd gestuurd door een brede commissie bestaande uit o.a. de Onderwijscoöperatie, de VO-raad, de PO-raad, LAKS en de regiegroep over Onderwijs2032 (Plan van aanpak). Levende Talen was niet gelukkig met die tekst die naar ons idee veel te positief was. Bovendien had LT al van het begin moeite met de stroperige manier van invloed uitoefenen. Het HB heeft toen besloten te reageren middels een persbericht en een directe mail naar de Tweede Kamer met als resultaat dat er een gesprek kwam met de onderwijswoordvoerders Tweede Kamer.

De verdiepingsfase: in een gesprek tussen de voorzitter van de coördinatiecommissie Theo Douma en aan onze kant Judith en Perry heeft Douma begrip gekregen voor het standpunt van Levende Talen (verplichting extra vreemde talen in onderbouw vo noemen in het rapport en het ontwikkelteam voor Engels uitbreiden met de andere mvt).

Hoorzitting Tweede Kamer: op donderdag 13 april en woensdag 19 april hebben zogenaamde rondetafelgesprekken over de curriculumherziening in het primair en voortgezet onderwijs plaats gevonden. Belangrijkste opbrengst: een reeks moties die de volgende dag al door de

Tweede Kamer werden behandeld en grotendeels aangenomen. Daarna begon het spel van de interpretaties van de moties. De eerste reactie van de FvOv bevatte onwaarheden en was niet in de geest van de moties. Op maandag 8 mei is bij de Onderwijscoöperatie gepoogd te komen tot een gezamenlijk (d.w.z. van alle vakverenigingen) concept voor de opdracht aan de ontwikkelteams. Dat werd een bizarre bijeenkomst. De pitches gingen in op te zeer uiteen lopende items, duurden te lang. Het eind van het liedje was dat een expertgroep de opdracht aan de ontwikkelteams zou formuleren. Wie er in de expertgroep zaten was onbekend.

Intussen maakte onze voorzitter een afspraak met OCW. Dit gesprek heeft geleid tot goed contact in relatie tot de ontwikkelingen rond de herziening van het curriculum. Hetzelfde geldt voor onze contacten met SLO die het basisdocument voor de ontwikkelteams opstelt en de deskundigen levert die de ontwikkelteams gaan begeleiden.

Op 4 juni stuurde Levende Talen een brief aan de coördinatiegroep over een plaats van de vereniging in de selectiegroepen voor de ontwikkelteams en ontwikkelscholen die positief werd beantwoord. Overigens bleef het aantal scholen dat zich had aanmeld voor Engels/MVT zo beperkt dat hier niet geselecteerd hoefde te worden. In november/december zijn de selectiegroepen aan het werk gegaan en aan het eind van 2017 zijn de ontwikkelteams klaar.

De vakverenigingen zijn ook uitgenodigd een visiestuk te schrijven. Levende Talen dus twee, een voor Nederlands en een voor Engels/mvt. Ook dat werk moest voor het eind van het jaar opgeleverd worden, hetgeen met een klein uitstel gelukt is. De beide visiestukken zijn eerst aan de leden voorgelegd in een extra ALV en tijdens het congres voor docenten Nederlands in Zwolle. De schrijvers van de visiestukken zijn onze leden en de meesterschapsteams erkentelijk voor hun commentaar.

Volgens de planning moeten de ontwikkelteams in het voorjaar 2018 aan het werk gaan en bouwstenen leveren voor het nieuwe leerplan, bouwstenen die iedere keer door de vakverenigingen becommentarieerd zullen worden.

Bureau Levende Talen

Het bureau is ook dit jaar weer bemand door onze bureau-medewerkster Myrna Brouwer die ons bijna fulltime ondersteunt. Haar belangrijkste taken zijn het bijhouden van de ledenadministratie, de communicatie met de leden en het ondersteunen van activiteiten van bestuur en secties. De telefonische bereikbaarheid van het bureau is in overleg met de secretaris vastgesteld van 10 uur tot 15 uur op alle dagen, behalve maandag en vrijdag.

Tijdschriften

Levende Talen geeft twee vakbladen uit: *Levende Talen Magazine* (LTM) en *Levende Talen Tijdschrift* (LTT). LTM bevat informatie over nieuws en ontwikkelingen in het taalonderwijs en verschijnt acht keer per jaar. In LTM staan artikelen over relevante onderwerpen voor de verschillende talen, goede praktijkvoorbeelden, besprekingen van (jeugd)boeken en films, interviews en informatie over ict en internationalisering. LTT heeft een meer wetenschappelijk karakter en verschijnt vier keer per jaar. Zie voor meer informatie het verslag van LTT en LTM.

Onderwijscoöperatie en RegisterLeraar

Het motto van de Onderwijscoöperatie (OC) is: ‘Van, voor en door de leraar’. De hoofdactiviteiten (‘programmalijnen’) van de OC zijn het waarborgen van de kwaliteit van het leraarsberoep (‘bekwaamheid’ via een register voor po, vo en mbo), en het waarborgen van de professionele ruimte om de positie van de leraar te versterken. In het bestuur van de OC wordt Levende Talen via een getrapt systeem vertegenwoordigd door het Platform PVVO en de FvOv. Het feitelijke bestuur van de OC werd in 2017 gevormd door 3 vakbondsvoorzitters en de net aangetreden voorzitter van het Platform. In 2017 is een Deelnemersraad gekozen die zou moeten zorgen voor een transparantere bestuursvorm van de OC; er ontstond echter meteen twijfel over de legitimiteit van dat orgaan, omdat procedurele fouten zijn gemaakt in het kiesproces. De aanstelling van een directeur liep uit op een mislukking, zijn sollicitatiegegevens lagen op straat. Om de ontstane puinhoop op te ruimen is een kwartiermaker aangesteld (door het oude bestuur).

Het RegisterLeraar ligt onder vuur. Het oude is gesloten en het nieuwe laat op zich wachten. Ten eerste omdat de pas (al dan niet wettig, daarover loopt een geding) gekozen Deelnemersraad een gesprek heeft gehad met de nieuwe minister. Bovendien heeft de Onderwijsraad een niet al te positief advies uitgebracht. Conclusie van minister Slob was om vooral geen haast te maken met het opzetten van het vernieuwde register en pas op de plaats te maken totdat de problemen in de OC zijn opgelost. Want de Onderwijscoöperatie zelf wordt nu door de kwartiermaker onderzocht.

Vakbond (FvOv) en Onderwijskamer

Levende Talen heeft statutair de taak zich om de belangen van de leden op het gebied van arbeidsvoorwaarden te bekommeren. Om dit zo goed mogelijk te doen werkt de vereniging samen met andere vakinhoudelijke verenigingen in het onderwijs die ook vakbond zijn. Dat gebeurt binnen de Federatie van Onderwijsvakorganisaties (FvOv). Het bestuur van de FvOv wordt gevormd door de voorzitters of vertegenwoordigers van de aangesloten onderwijsvakverenigingen. De FvOv heeft een betaalde voorzitter, vicevoorzitter, secretaris en penningmeester.

Levende Talen is als lid van de FvOv via de koepel CMHF (Centrale van Middelbare en Hogere Functionarissen bij Overheid, Onderwijs, Bedrijven en Instellingen) aangesloten bij de vakcentrale VCP (Vakcentrale voor Professionals) om ook in de arbeidsvoorwaarden de belangen van haar leden te kunnen behartigen.

Levende Talen heeft zelf geen onderhandelaars, de onderhandelaars van de FvOv, CMHF en de VCP doen dat voor ons. In geval van cao's informeren wij de leden in dienstbetrekking rechtstreeks, in geval van decentraal overleg worden de leden in de betreffende scholen/besturen op de hoogte gehouden. Van 1 januari tot de zomervakantie zijn er 121 brieven gestuurd, tussen 4 september en 13 december nog 60. In deze brieven werden leden geïnformeerd over decentraal overleg met hun werkgever.

De Onderwijskamer (OK) adviseert op vakinhoudelijk gebied het bestuur van de FvOv en maakt het verslag openbaar

via de website van de FvOv. Van iedere vereniging kunnen twee leden afgevaardigd worden, één vast en één afhankelijk van het thema dat geagendeerd is. De bijeenkomsten in 2017 (OK 12, 13 en 14) hadden alle als onderwerp aspecten van de herziening van het curriculum.

Rechtsbijstand

In het kalenderjaar 2017 hebben onze juristen 72 zaken behandeld. Van sommige leden ontvingen zij in de loop van het jaar meerdere vragen over onder meer taakbeleid, pensioen, zorgverlof, ontbinding arbeidsovereenkomst en problemen bij detachering. Een en ander heeft geleid tot 510 correspondentiestukken en een aantal telefoonsprekken. Vanaf september zijn onze juristen in 18 gevallen geraadpleegd door leden. Het aantal beroepen op de juridische bijstand wijkt niet af van dezelfde periode vorig jaar.

Website en sociale media

Het beheer van de website is in handen van de vicevoorzitter Blanca Gonzalez die de site ook gebouwd heeft. De websitekosten zijn laag en de kwaliteit blijft op niveau.

Het bestuur is dit jaar zeer actief geweest rondom Platform 2032 – Curriculum.nu. De leden konden reageren op berichten. Via Facebook en Twitter werd veel informatie gedeeld over dit onderwerp. De site wordt regelmatig vernieuwd en als leden zich voor de nieuwsbrief abonneren (via homepage), krijgen ze automatisch een verslag van de laatste berichten.

De Landelijke Studiedag heeft een eigen website gekregen. De communicatie naar de leden over de organisatie en inhoud van de Studiedag is hierdoor beter geworden. De site is tevens een ruimte waar de foto's en documenten gedeeld kunnen worden.

Landelijke Studiedag 2017 ‘Taal Verbindt’

De 34ste Landelijke Studiedag die op vrijdag 3 november 2017 in Utrecht plaatsvond, werd geopend door Wim Daniëls. Hij werkte enkele jaren als leraar Nederlands en Duits in het voortgezet onderwijs voordat hij fulltime schrijver en taal-

adviseur werd. Hij stelde diverse woordenboeken samen en publiceerde een literaire verhalenbundel.

Op basis van de verzamelde evaluaties van de deelnemers kan geconcludeerd worden dat de locatie Jaarbeurs Utrecht goed tot zeer goed is beoordeeld; de uitgeversmarkt, de Levende Talenstraat en de catering zijn goed bevonden, evenals het workshopaanbod (inhoud en presentatie). Wim Daniëls werd beoordeeld met 53 x zeer goed; 26 x goed; 17 x voldoende en 4 x onvoldoende; Natalie Baartman met 18 x zeer goed; 34 x goed; 29 x voldoende en 4x onvoldoende. Ten slotte is de website landelijkstudiedag.nl ook positief geëvalueerd.

De individuele workshops zijn door een deel van de deelnemers beoordeeld. Deze beoordelingen bieden (met één enkele uitzondering) geen verrassende (of negatieve) uitkomsten. Volgend jaar vragen we workshopgevers zelf de deelnemers te laten evalueren ter verbetering van hun aanbod.

Ruim 40 lerarenopleiders waren dit jaar aanwezig op de werkconferentie voor opleiders mvt die ieder jaar door het platform opleiders van Levende Talen en Expertisecentrum wordt georganiseerd op deze LSD. Op het programma stonden interessante workshops waarin inzichten uit onderzoek en praktijken op de lerarenopleidingen werden gepresenteerd rond de thema's ict, vakdidactische differentiatie en taalbewustzijn. De workshops werden zoals altijd door collega-opleiders verzorgd en er was ook ruime gelegenheid om ervaringen met elkaar uit te wisselen, een aspect dat veel waardering kreeg.

Nathalie Baartman verzorgde de afsluiting van de LSD 2017 en reikte de prijzen van het Europees Talenlabel uit.

Europees Talenlabel 2017

Het Europees Talenlabel is een Europese prijs ter aanmoediging van innovatieve taalprojecten. Deze prijs wordt jaarlijks in elk deelnemend land uitgereikt. Het label belooft nieuwe technieken in vreemdetalenonderwijs, het verspreiden van kennis en daarbij het promoten van *good practices*. Een jury wijst drie prijswinnaars aan. Er is ook elk jaar een publieksprijs. Het thema in 2017 was 'BRU-taal'.

Eerste prijs – Parcours d'Intégration Civique

De eerste prijs ging naar Parcours d'Intégration Civique van het Pascal College uit Zaandam. Elk jaar komt een Franse masterstudent als docent-in-opleiding naar de school, en om snel in te kunnen burgeren, maken leerlingen uit 5 vwo deze docent in het Frans wegwijs in Nederland. Dit project kreeg ook de publieksprijs.

Tweede prijs – The Photographic Exchange
The Photographic Exchange van het Maasland College uit Oss won de tweede prijs. Het project zorgt op een innovatieve manier voor een prachtige internationale samenwerking. Leerlingen sturen beschrijvingen van foto's om deze vervolgens te reconstrueren. Het sluit aan bij de 'selfiecultuur', waardoor het de nieuwsgierigheid en betrokkenheid van de leerlingen prikkelt.

Derde prijs – Taalcafés
De derde prijs ging naar Taalcafés van Humanitas 't Hoogeland. Dit project maakt gebruik van vrijwilligers die taalondersteuning bieden aan kinderen en volwassenen in de taalcafés in gemeenten in Noord-Groningen. Het aanbod is een informele manier van leren en sluit daardoor aan bij het thema van dit jaar. De grote tevredenheid van deelnemers is goed merkbaar.

Eervolle vermelding – Refugee Start Force Community
Een eervolle vermelding was er voor het project Refugee Start Force Community. Dit online project is een netwerkorganisatie die groepen coördineert waarin nieuwkomers contact kunnen leggen met Nederlandse organisaties en bedrijven, en spelenderwijs kunnen oefenen met de Nederlandse taal. Deze online community op Facebook heeft meer dan 35.000 leden die elkaar helpen zodat vluchtelingen sneller kunnen integreren.

Taaldidactiekprijs

De Gerard Westhoff-Taalidactiekprijs is dit jaar gewonnen door Kitty Hock (HAN) voor de scriptie 'Doeltaal Voertaal. English Spoken here' en Niels van Wanrooij (HAN) voor de scriptie 'Le français spontané'. De prijzen werden door Gerard Westhoff zelf uitgereikt.

Sectie Arabisch

Bestuur

Samira Haddad (voorzitter tot juli 2017)

Anneke de Graaff (voorzitter sinds juli 2017)

Ali Liazid (penningmeester)

Josien Boetje (secretaris)

Wouter Toonen (redactielid LTM)

Aantal leden: 16 (1e), 4 (2e)

Acties in 2017

- Netwerkwerkfunctie. Op regelmatige basis contact leggen met onze leden via de mail.
- De Sectie Arabisch heeft in 2017 zes keer vergaderd. Tijdens een etentje hebben we de oud-sectieleden bedankt voor hun jarenlange inzet.
- Oprichten Facebookpagina. Sinds november 2017 heeft de sectie een eigen Facebookpagina. Hierin zijn allerlei docenten Arabisch in Nederland van zowel universiteiten, volksuniversiteiten en scholen actief. De groep is al erg levend en er worden geregeld materialen uitgewisseld en vragen aan elkaar gesteld.
- Bezoek collega's in België. In december 2017 zijn we op bezoek geweest bij onze collega-docenten Arabisch in Antwerpen. Het was een bijzonder inspirerende ontmoeting waar de bodem is gelegd voor een vruchtbare samenwerking.
- Updaten website. De website van de sectie is geüpdatet en er zijn nieuwe foto's bijgeplaatst.
- Beantwoorden van mails van diverse belanghebbenden (algemene en specifieke vragen).
- Landelijke studiedag. Tijdens de LSD organiseerde de Sectie Arabisch een workshop over morfologie als woordraadstrategie. Een achttal enthousiaste taaldocenten van verschillende talen, waaronder Engels, Duits en NT2, gingen aan de slag met de morfologie van het Arabisch. Ze leerden in korte tijd met behulp van prefixen, suffixen en infixen om een veelvoud aan Arabische woorden te maken.
- Tafelsessie. De Sectie Arabisch was vertegenwoordigd bij de tafelsessies. Hier hebben we verschillen-

de lesmaterialen, spellen en boeken laten zien en informatie verstrekt aan geïnteresseerden.

- Materiaalontwikkeling en ondersteuning
  - ♦ Kwartet. De Sectie Arabisch heeft onlangs een uniek Arabisch kwartet spel uitgegeven.
  - ♦ Luistertoets. De sectie is begonnen met plannen te maken voor het ontwikkelen van een luistertoets Arabisch voor middelbare scholen.
- Ondersteuning van heritage-kandidaten in het proces van examen doen.

ARABISCH KWARTET SPEL GELANCEERD

De Sectie Arabisch heeft een Arabisch kwartet spel ontwikkeld en uitgegeven. We zijn hiermee de eerste in Nederland. Het kwartet bevat 40 kaarten met verschillende onderwerpen zoals Arabische landen, voedsel, kleding en handarbeid. Het kan ingezet worden bij beginners tot gevorderden die Arabisch kunnen lezen. Via het spel leren de leerlingen spelenderwijs over de Arabische cultuur en leren ze vocabulaire. Leden kunnen het spel voor €10,95 bij de Sectie Arabisch aanschaffen en niet-leden voor €12,95.

Plannen voor 2018

- Netwerk uitbreiden. De Sectie Arabisch wil met inzet van de Facebookgroep proberen om het netwerk uit te breiden en de communicatie tussen docenten Arabisch te vergemakkelijken.
- Organiseren studiedag. Dit jaar willen we voor de nieuwe leden en de Belgische collega's een studiedag organiseren, waarin de uitwisseling van kennis en expertise centraal staat. Leden van de sectie zullen verzorgen korte praktische workshops voor elkaar.
- Luistertoets ontwikkelen. Komend jaar willen we de mogelijkheden onderzoeken om een luistertoets voor het voortgezet onderwijs te ontwikkelen. Er zijn namelijk al lang geen luistertoetsen gemaakt, waardoor het huidige materiaal sterk verouderd is.

Sectie Chinees

Bestuur

Gwendolyn Tates (voorzitter)

Danielle Coppée (secretaris)

Judith Zoetelief (penningmeester)

Rients van den Goudoever (algemeen bestuurslid)

Vacature redactielid LTM

Aantal leden: 52 (1e), 4 (2e)

Acties in 2017

- Via het China Netwerk Nuffic, waar twee leden van het bestuur Levende Talen Sectie Chinees zitting in hebben, wordt bij OCW erop aangedrongen dat havisten eindexamen Chinees op vwo niveau mogen doen. Ondanks juridische bezwaren, blijven wij hiervoor pleiten. Chinees op de havo is een voorwaarde om het vak breed aan te bieden, en niet slechts voor een beperkte groep leerlingen.
- Via dit kanaal is de LOF (Leraren Ontwikkelfonds) voor het Chinese schoolexamen spreek-, luister-, lees-en schrijfvaardigheid gepresenteerd in een studiedag. Docenten dragen materiaal bij en hebben toegang tot professionele examens in meerdere versies. Dit komt de professionalisering van het vak zeer ten goede en is een prachtig resultaat! Goed nieuws is ook dat nu een tweede LOF toegekend is en er weer nieuwe examens gemaakt zullen worden.
- Ontwikkelingen rondom de eerste officiële examens Chinees in 2018 en de staatsexamens werden actief gevolgd.
- In juni brachten we met leden een bezoek aan de tentoonstelling *Porselein met karakter* in het Gemeentemuseum Den Haag, met daarna een Chinees diner.
- In samenwerking met de VNC (Vereniging Nederland-China) is een wedstrijd voor leerlingen van onze docenten georganiseerd. Tal van prachtige werkstukken geïnspireerd op de Zijderoute werden ingestuurd, waaruit de jury maar moeilijk kon kiezen. Uiteindelijk mochten vijf winnaars geheel verzorgd op Summer School in Shanghai.
- De leden werden zeer actief op de hoogte gehouden van tal van gebeurtenissen en nieuws op ons vakgebied via diverse sociale media. Ook de Whatsapp groep was wederom zeer actief en voldoet in de behoefte aan informatie en het sparren met elkaar.
- Voor de LSD van november 2017 organiseerde de Sectie Chinees twee workshops: storytelling van Xi Zeng en het interculturele spel van Globi.

- De boekenclub van leden die samen Chinese literatuur lezen (met oog op de exameneisen met betrekking tot literatuur) bleef actief doorlezen en samenkomen.

PORSELEIN MET KARAKTER

Op een mooie zomerdag verzamelden een vijftiental leden zich bij het Gemeentemuseum Den Haag voor een bezoek met rondleiding aan de tentoonstelling *Porselein met karakter*. Het Chinese schrift heeft iets magisch: sierlijk en prachtig, en vaak vol symboliek. De tentoonstelling nam ons mee op reis door China, met verhalen over gebruiken, geloof, liefde, mythische figuren of historische gebeurtenissen. Geheimen op Chinees porselein werden ontrafeld. Zowel letterlijk door gedichten of losse karakters te vertalen, als aan de hand van ‘verborgen’ symboliek in de afbeeldingen. Sommige leden werden geïnspireerd om zelf hun kalligrafiekunsten te beoefenen! Na afloop werd bijgepraat onder het genot van de heerlijk Chinese cuisine.

Plannen voor 2018

- Doorgaan met het professionaliseren van zowel docenten als het vak Chinees. Dit geldt voor alle vormen van onderwijs.
- Betrokkenheid bij de vormgeving en inhoud van het eindexamen.
- Organisatie van een studiedag over praktische werkvormen bij het vak Chinees.
- Docententraining in Beijing via het Confucius Instituut Groningen organiseren. Bij 15 aanmeldingen kan een apart programma voor leden Levende Talen Chinees worden gerealiseerd.
- Leden informeren en een actieve gemeenschap vormen die met elkaar kennis en ervaring deelt.
- Samenwerken met andere organisaties in het veld zoals: Nuffic, EAC European Association of Chinese Teachers, Confucius Instituten, Chinese Ambassade, Commissie van Toetsing en Examens (CvTE).

Sectie Duits

Bestuur

Paul Stevelmans (voorzitter a.i.)

Vacature secretaris

Vacature penningmeester

Carel van der Burg (algemeen bestuurslid)

Marion van der Kruissen (algemeen bestuurslid)

Erik Kwakernaak (algemeen bestuurslid, redactielid LTM)

Katrin Richter (algemeen bestuurslid)

Yolanda Woertman (algemeen bestuurslid)

Volker Pfeiffer (adviserend lid namens het Goethe-Institut)

Erwin de Vries (adviserend lid)

Karin Heilen heeft het bestuur per 1 januari 2018 verlaten. Het bestuur is naarstig op zoek naar een nieuwe penningmeester en een nieuwe secretaris.

Aantal leden: 557 (1e), 48 (2e)

Acties in 2017

- Op 10 en 11 maart waren enkele bestuursleden aanwezig op het tweejaarlijkse Nationaal Congres Duits in Lunteren.
- Op 23 maart vond na enkele jaren weer een uitreiking in het kader van de profielwerkstukkenwedstrijd plaats. Ditmaal werkte het sectiebestuur samen met het Duitsland Instituut. In de hoofdvesting van het DIA in Amsterdam vond de feestelijke prijsuitreiking plaats.
- Op de ALV van 8 april werd bestuurslid Erik Kwakernaak tot erelid van de vereniging gekozen.
- In mei waren er weer de jaarlijkse examenbesprekingen. Die vonden dit keer plaats in Almelo (havo en vwo) en Drachten (havo en vwo). De bijeenkomsten in Zwolle vonden geen doorgang wegens te weinig deelnemers. Goed nieuws was dat in Grootebroek voor het eerst besprekingen plaatsvonden, zowel voor havo als voor vwo. Een poging om in Waalwijk een bijeenkomst voor vmbo te organiseren, strandde helaas.
- In juni en juli werden wederom oorkonden gestuurd naar leerlingen die voor het CSE een hoog cijfer hadden behaald. In totaal werden via het bureau van Levende Talen 168 oorkonden opgestuurd, twee meer dan in 2016.
- In juli bezocht Carel van der Burg namens het sectiebestuur in Fribourg, Zwitserland de IDT (Internationale Tagung der Deutschlehrerinnen und Deutschlehrer).
- Op 4 oktober lanceerde het sectiebestuur haar eigen Face-

bookpagina die al gauw veel bezoekers trok en natuurlijk vele tientallen likes.

- Tijdens de Landelijke Studiedag op 3 november waren diverse bestuursleden present. Er was een stand die het bestuur dit jaar deelde met twee collega's van het project Nachbarsprache & buurcultuur. Voorts organiseerde een bestuurslid een workshop.
- In november en december organiseerde het sectiebestuur na een jaar afwezigheid wederom voorronden van de Deutscholympiade in vier steden: Groningen (17 november), Utrecht (24 november), Leiden (1 december) en Nijmegen (8 december). Voor deze voorronden werd het programma hier en daar aangepast.

PROFIELWERKSTUKKENWEDSTRIJD

Nadat in 2015 en 2016 geen prijs werd uitgereikt in het kader van de profielwerkstukkenwedstrijd, was er in 2017 weer een prijsuitreiking. Die vond plaats bij het Duitsland Instituut in Amsterdam. Op 23 maart reikte de driekoppige PWS-jury prijzen uit. De winnaars werden begeleid door hun docenten. In de toekomst wil het sectiebestuur op dit gebied meer samenwerken met het DIA.

Plannen voor 2018

- Op 23 maart komen de twintig winnaars van de vier voorronden van de Deutscholympiade in het Goethe-Institut in Amsterdam bijeen voor de finale. De winnaars vertegenwoordigen Nederland in de zomer op de Internationale Deutscholympiade in Freiburg im Breisgau.
- In maart of april vindt de prijsuitreiking van de profielwerkstukkenwedstrijd plaats.
- In mei worden traditiegetrouw de jaarlijkse examenbesprekingen in den lande georganiseerd.
- In juni en juli worden wederom oorkonden opgestuurd naar excellente examenleerlingen.
- Op de LSD in november zal het sectiebestuur weer acte de présence geven.

Sectie Engels

Bestuur

Willemien den Hollander (voorzitter)

Betty Molt (secretaris)

Daniel Gibb (penningmeester)

Pascal Koole (algemeen bestuurslid)

Githa Backx (algemeen bestuurslid)

Patricia Rose (algemeen bestuurslid)

Amy Klipp (aspirant-lid)

Karin Epping (redactielid LTM)

Jolien Quaedvlieg vertrok helaas alweer snel i.v.m. haar verhuizing naar Florida. Dave Kradolfer stopte vanwege drukke werkzaamheden.

Aantal leden : 637 (1e), 167 (2e)

Acties in 2017

- SBE heeft het druk gehad met werven van nieuwe sectiebestuursleden, na het vertrek van Jolien Quaedvlieg en door zeer gewenste uitbreiding van het sectiebestuur. Dit heeft geresulteerd in de komst van Githa en Amy, maar de zoektocht gaat door (vacatures).
- Tijdens SBE-vergadering op 5 oktober hebben Willemien (na 2 jaar in tweede termijn) en Betty (na de reguliere vier jaar) hun terugtreding als respectievelijk voorzitter en secretaris aangekondigd met ingang van de ALV op 7 april 2018.
- Daniel Gibb is onze nieuwe penningmeester, na het vertrek Rob Mengerink naar het Hoofdbestuur van Levende Talen. Patricia heeft begin januari 2018 haar functie per direct neergelegd in verband met haar werkzaamheden bij SLO voor Curriculum.nu.
- Op 17 maart 2017 – St. Patrick’s Day! – was er weer een zeer succesvol Nationaal Congres Engels in Ede, waar LT weer met stand aanwezig was. Betty zit in Bestuur NCE. Nieuwe NCE datum is al geprikt: 15 maart 2019.
- Op 8 april hield SBE haar ALV in Utrecht en op LSD op 3 november was stand met onze mokken groot succes.
- Contacten met Nuffic en British Council werden aangehaald. Amy was namens SBE aanwezig als gast bij de TTO conferentie, georganiseerd door Nuffic. En Willemien was aanwezig met een stand op de Teachers Day van de British Council in Utrecht.
- De GNE Awards worden nu georganiseerd door Nuffic en

Willemien maakt voor de derde keer deel uit van de jury bij de finals op 18 april in Zwolle.

- Enkele SBE-leden waren druk met Kennisbasis en op social media: Twitteraccount, LinkedIn en Facebook.
- Vedocep (Louise) is onder meer bezig met Aptis-toets voor de pabo’s en verdere vtto-initiatieven.
- Patricia en Daniel waren aanwezig op de IATEFL Annual Conference 2017 in Glasgow.
- LTM-redacteur Karin Epping heeft diverse artikelen verzorgd.
- Er zijn 4 Newsletters verschenen en naar alle sectieleden verstuurd, helaas met de nodige distributieproblemen dit jaar (door verschillende leden niet ontvangen dan wel in spambox terecht gekomen). De verzending zal op een andere manier gaan plaatsvinden.
- SBE werkte in 2017 aan Kennisbasis en Curriculum.nu.
- We hebben een mooie nieuwe flyer/boekenlegger ontworpen, samen met British Council als sponsor. Verder waren en zijn onze mokken een groot succes op NCE en LSD

Plannen voor 2018

- Uitbreiding van het bestuur van Sectie Engels heeft prioriteit; er zijn diverse vacatures.
- Met een groter bestuur kunnen we ook vaker naar buiten treden als Sectie Engels bijvoorbeeld tijdens de TTO-dagen (Nuffic) of andere gelegenheden.
- Voortzetting van Newsletter door opvolg(st)er van Betty.
- Betrokken blijven bij Kennisbasis en Curriculum.nu.
- Organiseren van CvTE-bijeenkomsten na CSE Engels.

Sectie Frans

Bestuur

Jeanette Noordermeer (voorzitter)

Berrie de Zeeuw (penningmeester)

Bianca de Dreu (secretaris intern)

Joyce Snijder (secretaris extern)

Frank Claessen (mbo)

Antonet Chermanne (hbo)

Joke Rentrop-Weij (FIPF)

Trees Aler (Table ronde du français, concours Prix du jeune lecteur)

Sandra van Die (français précoce)

Janine Vergroesen-Dieudonné (Concours Interscolaire)

Marleen Geertsma (vmbo)

Tijdens de jaarvergadering in april 2017 zijn drie nieuwe leden benoemd van wie er twee een specifieke taak op zich genomen hebben. Sandra van Die houdt zich bezig met het français précoce en probeert samen met Nuffic en de Aliances Françaises een duidelijk beeld te krijgen van hoe het Frans ervoor staat op de basisscholen in Nederland. Janine Vergroesen-Dieudonné werkt samen met Trynke van Dokkumburg en Laura Fontijne aan de organisatie van het Concours Interscolaire. Ons derde nieuwe lid, Marleen Geertsma, is momenteel met sabbatical.

Aantal leden: 820 (1e), 66 (2e)

Acties in 2017

- De Ronde Tafel Frans (RTF) vergaderde vier maal over inhoudelijke zaken en over de financiële basis voor de twee projecten die ze organiseert en waarvoor ze afhankelijk is van bijdragen van deelnemers en sponsors.
- Le français voyage 5 (lfv5) kon gedurende 6 maanden over 1 taalassistent beschikken dankzij Nuffic. Alle 12 scholen die zich ingeschreven hadden, kregen twee maal de assistent op bezoek. Dit jaar is er slechts 1 taalassistent beschikbaar en kunnen er dus ook minder scholen/klassen meedoen.
- Op donderdag 9 november vond de vierde Dag van de Franse Taal plaats. Dit jaar was er veel aandacht in de landelijke en lokale media voor dit initiatief waar steeds meer scholen aan mee doen. We hopen dat de vijfde editie extra feestelijk wordt en nog meer aandacht krijgt in de media.
- De Sectie Frans is lid van de Fédération Internationale des Professeurs de Français (FIPF) en heeft zitting in de com-

missie West-Europa. Deze commissie is in september in Wenen bijeengekomen en er is onder meer gesproken over de teloorgang van de positie van het vak Frans in Europa en hoe hier samen tegen te strijden.

- In eigen land is ter verdediging van het Frans bereikt – dankzij de inzet van de visiegroep buurtalen en het hoofdbestuur van Levende Talen – dat in 2018 het Ontwikkel Team Engels/andere moderne vreemde talen zich intensief bezig gaan houden met het ontwerpen van onderwijs waarin meertaligheid de plaats krijgt die essentieel is voor de toekomst van onze leerlingen. In 2018 zal de visiegroep buurtalen een manifest publiceren over het belang van een goede beheersing van de buurtalen Duits en Frans. Engels is belangrijk, maar niet voldoende.
- Verder is er in oktober en december is overleg geweest tussen vertegenwoordigers van het sectiebestuur Frans van Levende Talen en van het College van Toetsen en Examen. Dit college streeft ernaar regelmatig contact te hebben met vertegenwoordigers van docenten in de verschillende examenvakken en heeft het SBF uitgekozen als enige gesprekspartner voor het vak Frans. Er zijn afspraken gemaakt over het aantal vergaderingen per jaar en de onderwerpen die daar zullen worden behandeld.
- Traditiegetrouw werden er in 2017 verschillende wedstrijden georganiseerd.
  - ♦ Concours Interscolaire
Voor het concours interscolaire 2017, getiteld *A toi de jouer*, mochten de leerlingen een spel maken over Franstalige landen en/of de Franse taal. Dit kon een bestaand spel zijn met nieuwe inhoud of een heel nieuw spel. De finale van dit 32ste concours vond plaats op het Cygnus Gymnasium in Amsterdam.
  - ♦ Profielwerkstukprijs
Het bestuur van Sectie Frans heeft in het schooljaar 2016 - 2017 weer een profielwerkstukwedstrijd georganiseerd. Doel van de wedstrijd is de leerlingen die affiniteit hebben met de Franse taal en cultuur de gelegenheid te geven in competitief verband een werkstuk te maken en in te zenden.
  - ♦ Prix du Jeune Lecteur
Voor dit jaarlijkse project van het Institut Français en de Sectie Frans werd de roman *Charlotte* van David Foenkinos gekozen. Meer dan 700 leerlingen in 26 scholen hebben zo deze indrukwekkende roman, die vele literaire prijzen

- in Frankrijk kreeg, gelezen. Een mooie samenloop van omstandigheden is dat het werk van Charlotte Salomon, meer dan 700 gouaches, van oktober 2017 tot maart 2018 in het Joods Historisch Museum in Amsterdam wordt tentoongesteld.
- In 2017 heeft de Sectie Frans voor de vierde maal vier erepenningen per school ter beschikking gesteld die konden worden uitgereikt aan de eindexamenkandidaat die voor het schoolonderzoek en het centraal schriftelijk samen het hoogste punt had behaald. Dit jaar zijn er door 125 scholen 374 penningen besteld en uitgereikt tijdens de diploma-uitreikingen.
- De Sectie Frans liet via verschillende media van zich horen. Franszelfsprekend.nl is het welkomstportaal van de sectie waar informatie te vinden is over Frans leren, Franstalige muziek, de verschillende concours, het boekje en de Powerpoint ‘Frans kiezen in de bovenbouw’ en nog veel meer. Op de website staan nu ook de woordenlijsten bij de boeken die in het kader van Prix du Jeune Lecteur zijn gelezen. Verder is er hard gewerkt aan het onderdeel *français précoce*.
- De nieuwsbrief die we maandelijks gratis en digitaal versturen wordt door veel docenten Frans ontvangen. Nu we meer op Facebook posten, merken we dat er via dit medium meer interactie met docenten Frans is dan via de site en de nieuwsbrief. Het is leuk om direct in te kunnen springen op de actualiteit en de collega’s waarderen dit.
- De Didactiekcommissie organiseerde ook in 2017 een ‘Ideeëndag’. Die vond plaats op 7 oktober met als thema ‘*Le français est une chance !*’ Locatie was het nieuwe schoolgebouw van het Minkema College in Woerden, een prettige en praktische locatie. De inleider was niemand minder dan Michel Boiron, directeur van het Cavilam in Vichy. Op humoristische wijze gaf hij ons praktische handvaten en handige ideeën die meteen toepasbaar zijn in de les.

LE FRANÇAIS, ÇA MARCHE !
Hoogtepunt van het jaar was natuurlijk het Congres Frans. Ook dit keer overtrof de congrescommissie zichzelf weer door een bomvol programma rondom het thema *Le français, ça marche !* te presenteren. De organisatie was perfect, de locatie geweldig en dat vonden de deelnemers ook. Wij kijken nu al uit naar het volgende congres is 2019.

Plannen voor 2018

- 31 januari: Finale Le Français Voyage 6.
- 14 maart: Finale Prix du Jeune Lecteur op GSG Leo Vroman in Gouda.
- 17 t/m 25 maart: Semaine de la Francophonie.
- 7 april: Algemene Ledenvergadering Levende Talen.
- april of mei: Finale Concours Interscolaire.
- 6 oktober: Ideeëndag Didactiekcommissie.
- 2 november: Landelijke Studiedag Levende Talen.
- 8 november: Vijfde Dag van de Franse taal.

Sectie Fries

Bestuur

Babs Gezelle Meerburg (voorzitter)
 Annekin Faber (vice-voorzitter)
 Ans Wallinga (secretaris)
 Tjeerd Kooistra (penningmeester)
 Bonno van Dyk (algemeen bestuurslid, vertegenwoordiger HB)
 Reitze Jonkman (redactielid LTM)

Aantal leden : 29 (1e), 19 (2e)

Acties in 2017

- Het reguliere bestuurswerk binnen Friesland, zoals afstemming over activiteiten en ledenwerfacties, en buiten Friesland, waaronder de vertegenwoordiging in het DB en in de redactie van LTM.
- Jaarvergadering met jaarverslag en financiële stukken 2016 (19 april 2017) i.s.m. toneelgezelschap Tryater uit Leeuwarden.
- Congres *Fierder mei Frysk* 14 (16 november 2017).
- Verskillende bijdragen aan LTM.
- Vorbereidingen en gesprekken over het opzetten van een didactisch netwerk Friese taal en cultuur (inclusief meertaligheid) samen met NHL Hogeschool, Provinsje Fryslân, Afûk en Cedin.
- Aansluiting van de nieuwsbrief bij *Nijsbrief fak Frysk* van Taalsintrum Frysk van onderwijsbegeleidingsdienst Cedin uit Drachten.

LEDEGEARKOMST VLLT SEKSJE FRYSK 2017

Op 19 april werd er een Algemene Ledenvergadering gehouden bij Tryater in Leeuwarden. Er waren zeven leden naar Leeuwarden gekomen om zich te laten inlichten over de algemene zaken van de Sectie Fries en daarnaast mee te doen aan een activiteit. Het eerste deel van het programma bestond uit de algemene zaken. Het jaarverslag werd besproken en ook het financiële verslag werd doorgenomen. Er was ook ruimte voor eigen inbreng vanuit de leden. Zo kwam het onderwerp **Dingtiid** nog voorbij. In het tweede deel van de programma deden de leden mee aan een activiteit georganiseerd door Tryater zelf. De leden mochten in twee groepen een gedicht schrijven op een groot vel papier op de grond. Van tevoren wisten de leden niet dat ze aan het dichten waren. Er werd eerst een beeld getekend, daarna een woord gevormd om vervolgens te eindigen met een aantal korte zinnen. De leden maakten elkaars zinnen af en zo werd er iedere keer een nieuw gedicht gecreëerd. Jeffrey Deelman van Tryater wilde laten zien dat er ook andere werkvormen mogelijk zijn voor poëzie of creatieve opdrachten. De meeste leden hebben of hadden een link met het onderwijs, waardoor deze opdracht erg in de smaak viel. De bijeenkomst werd met een creatieve noot afgesloten.

Plannen voor 2018

- Organisatie *Fierder mei Frysk* 15 op 15 november 2018. Arno Brok, commissaris van de koning in Fryslân, heeft toegezegd het congres te komen openen.
- Werving nieuwe leden.
- Opzetten didactisch netwerk Friese taal en cultuur samen met NHL Stenden en Provinsje Fryslân, Afûk en Cedin.
- Stimulering van gebruik standaardtoetsen voor meting leeropbrengsten Fries.
- Inrichten en bijhouden van de website.

Sectie Italiaans

Bestuur

Maria Rita Sorce (voorzitter)
Tatiana Bruni (vice voorzitter en didactiekcommissie, niet actief)
vacature secretaris
vacature penningmeester
vacature, didactiekcommissie
vacature redacteur LTM

Aantal leden: 21 (1e), 24 (2e)

Acties in 2017

- De Sectie Italiaans heeft zich samen met de Universiteit van Amsterdam en Universiteit Leiden beziggehouden met de organisatie van het congres The Italians Master Language dat in mei 2017 is gehouden aan de Universiteit van Amsterdam.
- Sectie Italiaans heeft The Italians Master Language van de Universiteit van Amsterdam gefinancierd.
- Er zijn geen studiedagen georganiseerd omdat het bestuur onvolledig is.
- Vanwege het hoge entreetarief nemen de leden van de Sectie Italiaans niet deel aan de Landelijke Studiedag 2017.

Plannen voor 2018

- De bestuursvacatures opvullen.

Sectie Nederlands

Bestuur

Paula Bosch (voorzitter tot 8 april)
Wilma van der Westen (voorzitter vanaf 8 april)
Ton Hendrix (secretaris)
Christine Brackmann (penningmeester)
Fonnie Haverkort (algemeen bestuurslid)
Hanneke Gerits (algemeen bestuurslid vanaf 8 april)
Merlijn Draisma (algemeen bestuurslid vanaf 8 april)
Gert Rijlaarsdam (algemeen bestuurslid vanaf 8 april)
Hans Goossen (algemeen bestuurslid vanaf 8 april)

Christine Brackmann en Hans Goossen verlaten op 7 april 2018 het bestuur. Tijdens de ALV op 7 april 2018 dienen Mariska Bruinsma en Kees de Glopper zich aan als nieuwe bestuursleden.

Clary Ravesloot zit in de redactie van LTM.

Aantal leden: 1133 (1e), 277 (2e)

Acties in 2017

- Examenbesprekingen voor vwo, havo en vmbo.
- Overleg met het College voor Toetsen en Examen.
- Overleg met de SLO over de toekomstige leerplanontwikkeling.
- Overleg met het ministerie van OCW.
- Organisatie van de derde profielwerkstukwedstrijd voor havo en vwo.
- Versterken van de samenwerking met de universiteiten voor een meer inhoudelijke invulling van het schoolvak Nederlands in havo en vwo.
- Nadere bezinning op de leerlijn voor het vak Nederlands in het vmbo-mbo-hbo.
- Uitbrengen van een nieuwsbulletin met actuele informatie voor de leden (voorjaar).
- Blijvend aandacht vragen voor een examen schrijfvaardigheid als noodzakelijke aanvulling op het huidige examen.
- Werkzaamheden voor het uitbrengen van een special van LTM in maart 2019 over belangrijke veranderingen en kwesties in het schoolvak Nederlands.
- Actieve bemoeienis met de ontwikkelingen rond de curriculumvernieuwing: afwijzen van de eerste voorstellen van de Onderwijscoöperatie; deelname aan de rondetafelconferentie in mei van de Onderwijscommissie van de Tweede

Kamer en hernieuwde inspraak in de plannen voor de nieuwe start Curriculum.nu.

- Deelname aan de selectiecommissie voor de bemensing van de docentenontwikkelteams voor de bouwstenen van de te vernieuwen curricula.
- Deelname aan de selectiecommissie voor het zoeken van experimenteerscholen voor de beoogde bouwstenen.
- Schrijven van een visiestuk dat als vertrekpunt moet dienen voor de docentenontwikkelteams.
- Oprichten van een nieuwe commissie voor de didactiek van het Nederlands (DCN).
- Aandacht vragen voor de verlichting van de werkdruk voor neerlandici (minder lessen en kleinere klassen).
- Bemensen van een werkgroep vmbo-mbo-hbo voor de nadere bestudering van de leerlijn taal in de beroepsgerichte vakken
- Uitbrengen van 2 nieuwsbulletins.

CURRICULUM.NU

Het was voor de Sectie Nederlands en de secties mvt van Levende Talen verrassend dat de afwijzing van de voorstellen van Sander Dekker voor de curriculumvernieuwing 2032 gehoor vond bij de Onderwijscommissie van de Tweede Kamer. De Commissie organiseerde twee Rondetafelgesprekken in april en mei, een voor specialisten en een voor leraren (vertegenwoordigers). De gesprekken leidden tot een herijking van het proces van curriculumvernieuwing, daarna herdoopt tot Curriculum.nu. De staatssecretaris accepteerde de door Rog en Van Meenen ingediende moties en die leidden tot een nieuw proces van curriculumvernieuwing, waarin er weer plaats was voor de afzonderlijke vakken en waarbij er nadrukkelijker werd geluisterd naar de stem van de leraren. Voor het SBN doorkruisten de nieuwe plannen van Curriculum.nu de eerder uitgezette koers. De bestuursleden moesten tijd vrij maken voor een selectiecommissie van docenten voor de ontwikkelteams die bouwstenen moesten gaan ontwikkelen voor de nieuwe curricula. Daarnaast kwam er een commissie die experimenteerscholen moest gaan werven

voor de nieuwe voorstellen. Van LT werd bovendien verwacht dat ze een visiestuk zouden schrijven als vertrekpunt voor de ontwikkelteams Curriculum.nu. De beide visiestukken mvt en Nederlands zijn te vinden op de website van LT onder de link <https://levendetalen.nl/2018/01/12/curriculum-nu/>. Al deze activiteiten voor Curriculum.nu hebben eerder gemaakte plannen (bijvoorbeeld het uitbrengen van een nieuwe LTM-special en het tweede nieuwsbulletin over 2017) vertraagd en doorgeschoven naar 2018.

Plannen voor 2018

- Nadere bezinning op de leerlijn voor het vak Nederlands in het vmbo-mbo-hbo.
- Start werkzaamheden voor LTM-special over veranderingen in het schoolvak Nederlands; geplande verschijning in najaar 2018 – voorjaar 2019.
- Blijvend aandacht vragen voor een examen schrijfvaardigheid als noodzakelijke aanvulling op het huidige examen
- Oprichten van een nieuwe commissie voor de didactiek van het Nederlands).
- Aandacht vragen voor de verlichting van de werkdruk voor neerlandici (minder lessen en kleinere klassen).
- Bemensen van een werkgroep vmbo-mbo-hbo voor de nadere bestudering van de leerlijn taal in de beroepsgerichte vakken.
- Uitbrengen van een nieuwsbulletin in de zomer.

Sectie Nederlandse Gebarentaal

Bestuur

Pieterneel Bottema (voorzitter/secretaris)
(begin 2017 was Said Jamal voorzitter in spe)
Adde Woest (penningmeester)
Soraya Luijks (algemeen bestuurslid)
vacature redacteur LTM

Aantal leden: 39 (1e), 12 (2e)

Acties in 2017

- De activiteiten die we voor de leden hebben georganiseerd waren op 18 februari en 2 december. Op 18 februari hadden we een lezing over professionalisering van het beroep en een brainstormsessie over een register voor docenten Nederlandse Gebarentaal. Op 2 december organiseerden we een pilot nascholing gebarentaalvaardigheid.
- Er waren ook activiteiten waar we als Sectie NGT vertegenwoordigd waren. In februari en oktober hebben wij de afgestudeerde docenten NGT mogen feliciteren en verwelkomen in het beroepenveld. Tijdens een les ondernemerschap bij de Hogeschool Utrecht hebben we de toekomstige docenten NGT mogen voorlichten over onze sectie. Ten slotte waren we eind september aanwezig bij de Wereld Dovendag in Rotterdam. Eveline Boers gaf namens de Sectie NGT een lezing over het ERK van de Nederlandse Gebarentaal.
- In februari en juli is er een nieuwsbrief rondgestuurd. Wegens een tekort aan bestuursleden is ervoor gekozen om de tweede helft van het jaar geen nieuwsbrief rond te sturen.
- Op bestuurlijk niveau hebben we ons het afgelopen jaar gefocust op de volgende punten:
  - ♦ Het zoeken naar een nieuwe voorzitter.
  - ♦ Het nadenken over mogelijkheden om tot een register voor docenten NGT te komen.
  - ♦ Het maken van de nieuwe website.
  - ♦ Het bewust kiezen voor de externe contacten waar we actief in willen investeren.

REGISTER VOOR DOCENTEN NGT

Het beroep docent NGT is een jong beroep. Om de status van het beroep te waarborgen en de kwaliteit hoog te houden, is er begin 2018 een brainstormsessie geweest over een register voor docenten NGT. Aansluiten bij het landelijke leraarenregister is voor veel docenten NGT niet mogelijk vanwege de voorwaarden. We zijn daarom in gesprek gegaan met de Stichting Register Tolken Gebarentaal en Schrijftolken. Dit was een positief gesprek en een goede stap in de richting van een register voor docenten NGT!

Plannen voor 2018

Het sectiebestuur richt zich op (aansturing) van de volgende activiteiten:

- 7 januari 2018 – nieuwjaarsborrel;
- 7 april 2018 – ALV;
- op de Landelijke Talen Studiedag een workshop vanuit de Sectie NGT;
- in november een symposium ter ere van ons 10-jarig jubileum;
- bijeenkomsten voor conversatielessen NGT (nascholing gebarentaalvaardigheid).

Naast de genoemde activiteiten willen we ons richten op de zichtbaarheid die we hebben als Sectie NGT binnen het beroepenveld. Dit doen we door de website te promoten/actief te houden, voorlichting te geven aan niet afgestudeerde NGT docenten en aanwezig te zijn tijdens diploma uitreikingen van docenten NGT. Op bestuurlijk niveau willen we onze zichtbaarheid kenbaar maken door pro actief te investeren in de gekozen externe organisaties/onderwijsinstellingen. Met betrekking tot het beleid willen we ons onder andere richten op het opzetten van een register voor docenten NGT, het inzetten van een duurzame nascholing gebarentaalvaardigheid en het voorbereiden van het symposium ter gelegenheid van ons 10-jarig bestaan.

Sectie Papiaments

Bestuur

Na de ALV 2017 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen voorzitter en secretaris van LT met Nihayra Leona over de vorming van een nieuw bestuur voor de Sectie Papiaments. Dat gesprek heeft geresulteerd in het aantrekken van nog twee enthousiaste aspirant bestuursleden, zodat op de ALV 2018 een geheel nieuw bestuur geïnstalleerd kan worden, bestaande uit Niharya Leona, Nathifa Martina en Sharité Severina. Ruben Severina, de voorzitter van het oude bestuur, heeft zich bereid verklaard als adviseur op te treden.

Nihayra Leona zit in de redactie van LTM.

Aantal leden: 17 (1e), 6 (2e)

Sectie Pools

Bestuur

Elżbieta Niemczuk-Weiss (voorzitter)
Marta van Vliet-Sokołowska (secretaris/webmaster)
dr. Teresa Jaskólska-Schothuis (penningmeester)
Magdalena Malada (algemeen bestuurslid, sociale media)
Agnieszka Steur (algemeen bestuurslid, public relations)
prof. dr. Wim Honselaar (algemeen bestuurslid, expertise en eindredactie) tot 28-6-2017
vacature redacteur LTM

Aantal leden: 25 (1e), 1 (2e)

Acties in 2017

- Op 18 februari: Studiedag Sectie Pools in samenwerking met De Poolse School in Den Haag en Faculteit Educatie van Universiteit uit Poznań (UAM) en Russische en Slavische studies van de UvA. Er stonden 4 lezingen en workshops op het programma.
- Op 13 maart gaf Sectie Pools haar medewerking aan de 17de Poolse kinderpoëziewedstrijd (Wierszowisko) voor leerlingen van alle scholen behorende tot het Forum Polskich Szkół (Stichting Poolse Scholen in Nederland) door zich te presenteren met een stand, het leveren van 2 juryleden en de jurysecretaris en als sponsor van drie prijzen.
- In mei konden we de Powtoon over het Pools in Nederland afronden (Studio Pivot4b).
- Organisatie van de Schulz-avond op 23 mei in Amsterdam (samen met UvA, KU Leuven, Poolse ambassade, uitgeverij Pegasus) ter gelegenheid van de eerste Nederlandse vertaling van de brieven van de Poolse schrijver Bruno Schulz.
- Deelname aan de Dag van de Poolse Taal en Cultuur op 10 juni in Amsterdam. De dag was georganiseerd door het Pools Centrum voor Onderwijs en Cultuur Lokomotywa (stand van SBP, workshop).
- De Sectie Pools presenteerde zich tijdens de bijeenkomst op 18 september georganiseerd door de Poolse ambassade over de problemen en taken in het onderwijs van de Poolse gemeenschap in Nederland.
- Deelname aan een training op 27 september die was gewijd aan het schrijven van educatieve projecten (georganiseerd door de Poolse ambassade).
- Op 22 oktober deelname aan de World Polish Bilingual Day in Breda georganiseerd door de Stichting Poolse Scholen in Nederland (stand van de Sectie Pools, workshop Poolse

uitspraak voor Nederlanders).

- Deelname aan de 3de conferentie Het begrip tweetaligheid voor docenten en pedagogen met Poolse leerlingen, gehouden op 21 november en georganiseerd door De Poolse School in Den Haag en Stichting KREDA.
- Deelname aan 4 HB-vergaderingen.
- 14 Vergaderingen van het sectiebestuur SBP met het oog op de organisatie van onze evenementen en de website.
- Onderhouden van Facebook, Twitteraccount, website van de sectie.
- Het ontwikkelen van een systeem voor onderlinge communicatie en voor het presenteren van documenten (Google drive)

De studiedag van de Sectie Pools vond plaats op 18 februari in Den Haag en was samen met De Poolse school in Den Haag, Faculteit Educatie van de Universiteit van Poznań (UAM) en Russische en Slavische Studies van de UvA georganiseerd. Er waren 4 lezingen en workshops:

- **De socialisatierol van school: ontwikkeling van soft skills.**
- **De ontwikkeling van de spraak van het tweetalige kind vanuit het perspectief van een logopedist – standaard en afwijkingen.**
- **Zorgen wij al genoeg voor de Poolse taal? Nieuwe inzichten over tweetaligheid in Polen.**
- **De mysterieuze woorden – de geheimen van de woorden (demoles met discussie).**

De studiedag werd goed bezocht (52 deelnemers) en kreeg een zeer positieve evaluatie zowel qua inhoud als qua organisatie. Sectieleden en en andere geïnteresseerden kijken uit naar de volgende studiedag.

Plannen voor 2018

- 10 maart: Studiedag Sectie Pools i.s.m. De Poolse School in Amsterdam en Russische en Slavische Studies UvA.
- Maart: Vergadering van het bestuur SBP (voorbereiding voor de ALV en de sectievergadering; aanvulling van het sectiebestuur).
- 18 maart: De 18e Poolse kinderpoëziewedstrijd (Wierszo-

wisko) voor leerlingen van alle scholen behorende tot het Stichting Poolse Scholen in Nederland (jurylid, secretaris van wedstrijd, stand SBP, prijzen van SBP).

- 7 april: ALV (verslag en presentatie van de activiteiten van het jaar 2017, taakverdeling met het oog op Drongo, bespreken van het beleid van het SBP ten aanzien van LTM, aanvulling van het sectiebestuur.
- 29–30 september: Deelname aan het Drongofestival (m.m.v. UvA Slavistiek, TTC, Centrum Lokomotywa, FPSH en andere Poolse educatieve instellingen in Nederland). Organisatie en coördinatie van de Poolse stand, spoedcursus Pools, brede presentatie van de Poolse cultuur i.v.m. het 100-jaar jubileum van de terugkeer van Polen op de kaart van Europa na 123 jaar afwezigheid.
- Presentatie tijdens LSD 2018 in november.
- Deelname aan de HB-vergaderingen (voorzitter).
- Uitbouw van contacten bij Poolse scholen in Nederland.
- Onderhoud van een webpagina voor de Sectie Pools (in samenwerking met de VLLT) en FB, Twitter.
- Het maken van een lijst met scholen waarop Pools als moedertaal en ook als vreemde taal wordt gegeven.
- Het ontwikkelen en aanvullen van het systeem voor onderlinge communicatie en voor het presenteren van documenten van SBP (google drive).

Sectie Russisch

Bestuur

Esther van Loo (voorzitter/nascholing, jaarlijkse studiedag)
Janny Steenge (secretaris/penningmeester)
Olja Karmanova (algemeen bestuurslid/contacten hoger onderwijs en universiteiten)
Geramé Wouters (redacteur LTM/content manager, PR)
Jeanette Bron (algemeen bestuurslid/internationale contacten)
Dorie Nielen (algemeen bestuurslid/heritage speakers, voortgezet onderwijs)
Sandra van Blitterswijk (algemeen bestuurslid/heritage speakers, staatsexamens)

Aantal leden: 44 (1e), 12 (2e)

Acties in 2017

- De Sectie Russisch heeft deelgenomen aan de Nederlands-Vlaamse Slavistendagen, die van 15 tot 17 maart plaatsvonden op de Universiteit van Leiden.
- Op zaterdag 8 april heeft de Sectie Russisch in Utrecht haar algemene ledenvergadering gehouden.
- 13 april 2017: UvA scholierencongres: ‘Rusland: Ten days that shook the world’. Aan dit congres is deelgenomen door scholieren uit Groningen (Praedinius) en Heerlen (Bernardinuscollege). Zij luisterden naar voordrachten van verschillende universitaire docenten die terugblikten op de Russische revolutie van 1917.
- De centrale examens zijn op 24 mei door 15 leerlingen afgelegd: 12 vwo en 3 havo. Twaalf van hen hadden een Russischtalige achtergrond.
- Leden van het sectiebestuur zijn actief betrokken geweest bij de opzet van het project Taal naar Keuze, dat op verschillende scholen in Amsterdam in het schooljaar 17-18 van start is gegaan.
- Internationale zaken / MAPRJaL. In september werd in Parijs, waar Maprjal in september 1967 is opgericht, aandacht besteed aan het 50-jarig bestaan. Hiervoor is een artikel in LTM 6 van dit jaar verschenen.
- De jaarlijkse Ruslanddag werd gehouden op zaterdag 23 september in het Koninklijk Conservatorium te Den Haag. Zie verder hiernaast.
- Aan de Landelijke Studiedag van Levende Talen op 3 november in Utrecht is door de sectie deelgenomen in de vorm van organisatorische hulp van te voren en op de dag

- zelf. De workshop die door Russisch (in samenwerking met Arabisch en Fries) werd aangeboden, is niet gegeven wegens gebrek aan belangstelling. De docenten die zich hadden ingeschreven, zijn in de lunchpauze door Esther van Loo bijgepraat over het thema van de workshop, te weten ‘De resultaten van het koppingsonderzoek ERK en centrale examens Russisch, Spaans, Arabisch en Fries’.
- Er heeft de nodige vernieuwing en verfraaiing van de website russisch.levendetalen.nl plaatsgehad. Zo is er een extra service op de website geplaatst: de УГОЛОК УЧИТЕЛЕЙ, alwaar bestuursleden zo nu en dan nieuw lesmateriaal uploaden.
- De Sectie Russisch is het afgelopen jaar actief op zoek gegaan naar docenten die kunnen helpen met het begeleiden van examenleerlingen op afstand. Tot nu toe is de docentenpool uitgebreid met 1 docent.
- Regelmatig is een nieuwsbrief verspreid om belangstellenden op de hoogte te houden van activiteiten van de sectie en landelijke interessante activiteiten. De nieuwsbrief is in 2017 in een nieuw jasje gestoken.
- Zoals ieder jaar, heeft de sectie zich actief beziggehouden met het promoten van het vak Russisch op school en het verspreiden van informatie verspreiden over de Sectie Russisch. Speciale aandacht wordt besteed aan heritage leerlingen.
- In LTM 1 van 2017 verscheen een artikel over de ontleding in Rusland.

DINA ROEBINA

Een belangrijk onderdeel van de jaarlijkse Ruslanddag Taal en Cultuur was dit jaar een vertaalwedstrijd. De jury, bestaande uit Aai Prins, Eric Metz en Wim Honselaar, had een fragment gekozen uit de verhalenbundel Холодная весна в Провансе van Dina Roebina. Uit de 25 inzendingen verkoos de jury de vertaling van Ad Winnubst (eerste plaats), gevolgd door die van Hein Remmen en Atie Pols.

Plannen voor 2018

- Nieuwe opzet van de afstandsbegeleiding van leerlingen met een (deels) Russischtalige achtergrond en, daarmee samenhangend, uitbreiding van de docentenpool.

- Werken aan het verzamelen van waardevol historisch materiaal van de sectie en het opzetten en verder digitaliseren van het archief.
- Uitbreiding van het aanbod van lesmateriaal in de уголос учителей op de website, met onder meer videofilmjes (flip the classroom) en luistermateriaal.
- Feestelijke bijeenkomst op een centrale plaats in het land voor eindexamenkandidaten Russisch
- Organisatie Ruslanddag 2018.
- Deelname aan de organisatie van de Landelijke Studiedag.
- Voortzetting van de verspreiding van de Курьер, onze nieuwsbrief.
- Publicatie van enige artikelen over Russisch in *Levende Talen Magazine*.
- Samenwerking met de Lerarenopleiding van de Universiteit van Amsterdam en contacten met diverse hogescholen entameren en verder uitbouwen.
- Actueel houden van de website en actief zijn op de sociale media Facebook en Twitter.

Sectie Spaans

Bestuur

Blanca González (voorzitter)
Mónica Muraro (secretaris)
Vacature penningmeester
Juan Espínola (algemeen bestuurslid)
Vacature algemeen bestuurslid
Vacature redacteur LTM

Aantal leden: 96 (1e), 43 (2e)

Acties in 2017

- Actieve bijdrage aan Curriculum.nu.

Nascholing

- De Sectie Spaans werd vertegenwoordigd tijdens de Studiedag van uitgeverij Coutinho op 12 april 2017.
- Studiedag voor docenten Spaans (7 oktober) werd goed bezocht en is positief beoordeeld door de participanten. Twee van de workshopgevers kwamen uit Spanje. De pauze en afsluiting werden opgeluisterd met live muziek.

Sociale media

- De website www.spaanslevendetalen.nl wordt onderhouden en geactualiseerd.
- Samenwerking met de Facebookgroep voor docenten Spaans in Nederland en met de groep docenten Spaans voor de basisschool.

Externe Contacten

- Overleg met het Spaanse consulaat, afdeling onderwijs, over het versterken van de professionele ontwikkeling van docenten Spaans in Nederland en samenwerken bij verschillende activiteiten (PWS, oorkonde Spaans voor eindexamenkandidaten).
- Samenwerking met VDSN (helpen informatie te verspreiden aan leden).
- Samenwerking met verschillende uitgeverijen zoals, Talenland en Coutinho, aanwezig tijdens de Studiedag.

CONSPIRACION LITERARIA

Op 15 december startte aan de Universiteit van Leiden een serie van 10 colleges over literatuur met de titel ‘Conspiración Literaria’. Onder begeleiding van Gabriel Inzaurrealde analyseerden een groep docentende teksten van Horacio Quiroga. Aan het einde van de reeks ontvangen de deelnemers een certificaat. Deelname is gratis voor leden. Niet leden betalen een bijdrage.

Plannen voor 2018

- De collegereeks ‘Conspiración Literaria’ krijgt een vervolg in 2018 met colleges over de onderwerpen: Juan Rulfo (16 februari), Borges (16 maart), José María Arguedas (13 april), Juan Carlos Onetti en Julio Cortázar (15 juni), Ricardo Piglia (19 oktober), Roberto Bolaño en Mario Levrero (16 november), de films *Machuca* en *La zona* (14 december).
- In 2018 zullen meer lessenseries over verschillende onderwerpen aangeboden worden. Wij zullen webinars aanbieden over *escritura creativa* en *literatura juvenil* vanuit Madrid. Data worden op de website gepubliceerd. Op deze manier kunnen we vaker bijscholing aanbieden over specifieke thema’s en niveaus. De onderwerpen worden door de leden voorgesteld. Er wordt in 2018 geen Studiedag Spaans georganiseerd.
- De dag van de docenten Spaans wordt opnieuw de eerste zaterdag van juni gehouden.
- Tijdens de volgende LSD in november zal de Sectie Spaans minstens 3 workshops over het vak aanbieden en leden van de Sectie Spaans krijgen korting vanuit de sectie. Op deze manier kunnen we ook een studiedag aanbieden, maar niet zelf organiseren.
- Er werd extern contact gelegd met kandidaten om materiaal voor LTM te schrijven en een banner te ontwerpen voor de Sectie Spaans.

Sectie Turks

Bestuur

Mehmet Uz (voorzitter)
Catharina Geelen (secretaris)
Vacature penningmeester
Erol Samburkan (algemeen bestuurslid)
Salih Şimşek (algemeen bestuurslid)
Taner Yıldız (algemeen bestuurslid)
Vacature redacteur LTM

Aantal leden: 28 (1e), 10 (2e)

Acties in 2017

- App’s Sectie Turks en Bestuur Sectie Turks worden beheerd door Mehmet Uz.
- Promotie van www.eindexamenturks.nl met T-shirts voor eindexamenkandidaten Turks (pilot-project) door Taner Yıldız om aan onderwijs en examen Turks meer bekendheid te geven.
- 23 maart: Bijeenkomst Erol Samburkan namens Sectie Turks en İlhami Gülmüş van HOKAF over de organisatie van een Turks taalfeest.
- 8 april: Bijeenkomst leden Sectie Turks en deelname aan ALV.
- 20 april: Voorlichting met Yunus Emre Instituut over Turkse les op 4e Gynasium in A’dam
- 24 juni: Iftarbijeenkomst herdenking Rahime Gülcü.
- 25 juni: Baklavafeest Yunus Emre Instituut Amsterdam; Mehmet gaf info over Sectie Turks.
- 27 juni: Bijeenkomst Taal naar Keuze Project Espritscholen Amsterdam.
- 9 september: Opening nieuwe seizoen LT.
- 7 oktober: Workshop ROC Amersfoort: respect-communicatie-succes op het vmbo van M. Uz.
- 3 november 2017: Landelijke Studiedag Levende Talen met aansluitend sectiebijeenkomst.

DAG VAN DE LERAAR

Op 26 november was het de jaarlijks Dag van de Leraar en kwamen docenten Turks bijeen in Den Haag. Salih Şimşek, Mehmet Çelik, Erol Samburkan, Musa Bayram en Ömer Konak vertelden over de verschillende aspecten van Turks in het onderwijs. Şükran Ulubaş gaf uitleg over de Cito-examens Turks. Ter afsluiting zong het Kırmızı Lale koor Turkse evergreens.

VERSLAG VAN DE REDACTIES VAN LTM & LTT

Plannen voor 2018

- Dictee-, dicht- en essaywedstrijd.
- Voorlichtingsbijeenkomst over Turks als keuzevak voor ouders en leerlingen.
- Bijeenkomst Sectie Turks bij Algemene ledenvergadering LT
- Studiedag voor docenten Turks o.a. Vaklokaal Turks van Digischool door Kamile Altrok
- Viering de dag van de leraar en promotie Sectie Turks.
- Landelijke studiedag LT met workshop Turks.
- Leeskring Turkse literatuur in Rotterdam.
- Bijeenkomst Turkse zelforganisaties over de Turkse taal.
- Samenwerken met het Yunus Emre Instituut bij projecten zoals Taal naar Keuze.
- Iftarbijeenkomst ter herdenking van Rahime Gülcü.
- Trajectplan ELO: de sectie volgt actief de ontwikkelingen en zoekt inhoudelijke en financiële ondersteuning onder andere door samen met andere talensecties deel te nemen aan Verrijkende Talen.

Levende Talen Tijdschrift

Levende Talen Tijdschrift verschijnt viermaal per jaar. De artikelen in het Tijdschrift behandelen vakdidactische onderwerpen en hebben een meer wetenschappelijk karakter dan de bijdragen in LTM. Het tijdschrift ging in 2017 de achttiende jaargang in. In 2017 zijn vier nummers uitgebracht (april–juni–september–december). De redactie heeft het afgelopen jaar vier keer vergaderd over de inhoud en samenstelling van het Tijdschrift. De redactie werft actief kopij, bespreekt de ingestuurde bijdragen en schrijft zelf teksten. De huidige redactie bestaat uit Helge Bonset (hoofdredacteur), Amos van Gelderen, Marrit van de Guchte, Sonja Heebing, Ton Koet en Daphne van Weijen.

In 2017 zijn in Levende Talen Tijdschrift de volgende typen bijdragen opgenomen: Onderzoek/Vakontwikkeling (artikelen waarin gerapporteerd wordt over didactische en onderwijskundige ontwikkelingen en/of onderzoek); Verschenen proefschrift (bespreking van in Nederland uitgevoerd promotieonderzoek, geschreven door de redactie of een gastmedewerker); Vijftien bijdragen vielen in de rubriek Onderzoek/Vakontwikkeling. Daarvan hadden tien bijdragen betrekking op het voortgezet onderwijs, vier op het basisonderwijs en een op basis- en voortgezet onderwijs. Acht bijdragen hadden betrekking op het onderwijs in het Nederlands of in schoolvakken waar Nederlands de voertaal is, zeven hadden betrekking op het onderwijs in de moderne vreemde talen. In de rubriek Verschenen proefschrift is de dissertatie besproken van Maria van der Aalsvoort, Vensters op vakontwikkeling. De betwiste invoering van taalkunde in het examenprogramma Nederlands havo/vwo (1988-2008).

Vanaf 2014 is de archiefsite <www.lt-tijdschriften.nl> verder uitgebouwd en bijgehouden. Dit betekent dat inmiddels alle artikelen van LTT vanaf 2000 tot en met 2017 via de site te raadplegen zijn. De vormgeving van het tijdschrift was in handen van Monique van Hootegem.

Namens de redactie van *Levende Talen Tijdschrift*,
Helge Bonset
Hoofdredacteur

Levende Talen Magazine

Levende Talen Magazine heeft in 2017 zijn 104e jaargang beleefd. Elk nummer bevat vier hoofdartikelen over uiteenlopende onderwerpen. In de artikelen staat talenonderwijs en de praktijk van het lesgeven centraal. De redactie streeft naar een goede balans tussen artikelen over moedertaal didactiek en vreemdetalendidactiek. Behalve artikelen bevat LTM een aantal vaste rubrieken: ‘Gesignaleerd’, ‘Nieuws’, ‘Binnenkort’, ‘Etalage’, ‘Web en App’, ‘Poëzie’, ‘Films en Series’, ‘Column’, ‘Jeugd- en Jongerenliteratuur’, ‘ICT’, ‘Levende Talen’, ‘Praktijk’, ‘Opinie’, ‘Kroniek’ en ‘Recensies’. In 2017 is de nieuwe rubriek ‘Film en boek’ geïntroduceerd, waarin aandacht is voor verfilmingen van bekende youngadultromans.

LTM had ook dit jaar weer een aantal vaste medewerkers. Rob van Veen verzorgde de rubriek Jeugd- en Jongerenliteratuur. De rubriek ICT werd geschreven door Kees van Eunen, Roland Bruijn en Henk la Roi. Verder verzorgde Gerard Koster een rubriek over recente films die in de les gebruikt kunnen worden of die specifiek voor talentdocenten interessant kunnen zijn. Jan de Jong recenseerde in elk nummer een gedichtenbundel. Jacob Moerman schreef de rubriek Etalage, een vast onderdeel waarin hij telkens een aantal nieuwe literaire werken de revue liet passeren. Peter-Arno Coppen was dit jaar weer de columnist van LTM.

De redactie bestond in 2017 uit: Simone Koster (Frans), Karin Epping (Engels), Reitze Jonkman (Fries), Erik Kwakernaak (Duits), Emma de Rijk (Spaans), Wouter Toonen (Arabisch), Geramé Wouters (Russisch), Clary Ravesloot (Nederlands), Catharina Geelen (Turks/NT2), Nihayra Leona (Papiaments) en Johan Graus (hoofdredactie). De redactie is nog op zoek naar redacteurs voor de talen Pools, Italiaans, Chinees en NGT.

De redactie kwam achtmaal bijeen en kreeg circa zestig artikelen ter beoordeling voorgelegd. De inhoud en stijl van de artikelen was zoals altijd van uiteenlopende kwaliteit. Over het algemeen was er een redelijk groot aanbod van artikelen. Bovendien heeft de redactie weer enkele keren gebruikge maakt van de diensten van een onderwijsjournalist.

In 2017 is er geen themanummer verschenen, wel zijn de voorbereidingen getroffen voor een themanummer in de

eerste helft van 2018, over grenzeloos literatuuronderwijs. De totstandkoming van dat themanummer is gecoördineerd door Clary Ravesloot, Erik Kwakernaak en Nihayra Leona. Ook heeft de redactie een special in voorbereiding over vakdidactische onderzoek Nederlands en moderne vreemde talen, met als gastredactie Jasmijn Bloemert, Clary Ravesloot, Johan Graus, Kees de Gloppe, Wander Lowie en Klaas van Veen.

In 2017 is ook de archiefsite <www.lt-tijdschriften.nl> verder uitgebouwd en bijgehouden. Inmiddels zijn alle hoofdartikelen van LTM vanaf 2000 tot en met 2017 via de site te raadplegen zijn. Per nummer worden ook enkele rubrieksitems online beschikbaar gesteld. Ook de jaargangen 1989 tot 1999 van *Levende Talen* – de voorganger van LTM en LTT – zijn te raadplegen. De vormgeving van het magazine was in handen van Monique van Hootegem. Anda van Riet is de vaste fotograaf en Petra van Kalker maakte de illustraties bij de columns van Peter-Arno Coppen.

De advertentie-inkomsten zijn in 2017 gestegen. In totaal is er voor € 18.232 aan advertenties door Van Vliet Bureau voor Media Advies verkocht. De inkomsten van LTM en LTT aan abonnementsgelden waren in 2017 circa € 48.160. De totale kostprijs van LTM en LTT (na aftrek van baten: advertenties en abonnementen) was in 2017 € 83.977. Dit betekent dat de kostprijs van LTM per lid/abonnee circa € 1,99 en van LTT circa € 1,32 per nummer is. De totale kosten voor LTM (8 nummers) en LTT (4 nummers) waren in 2017 circa € 21,18 per lid/abonnee, hetgeen betekent dat van de contributie van elk lid slechts 25 procent wordt besteed aan de productie en levering van de tijdschriften. Zie tabel 1 voor een overzicht van de totale jaarrekening 2017.

Namens de redactie van *Levende Talen Magazine*, Johan Graus
Hoofdredacteur

Kosten productie en redactie LTM (incl. btw)	€ 108.237	
Kosten productie en redactie LTT (incl. btw)	€ 23.694	
Verzending (incl. bijsluiters en btw)	€ 21.488	
Kosten productie, redactie en verzending		€ 153.419
Advertentieopbrengst netto	€ 18.232	
Abonnementen	€ 48.160	
PRO (readerregeling / auteursrechten)	€ 2.668	
Overige baten (bijsluiters etc.)	€ 362	
Baten LTM en LTT		€ 69.422
Totale kostprijs LTM en LTT		€ 83.977
Gemiddelde kostprijs per lid/abonnee		€ 21,18
Kostprijs t.o.v. lidmaatschap		25%
Kostprijs LTM per nummer		€ 1,99
Kostprijs LTT per nummer		€ 1,32

Tabel 1. Jaarrekening LTM en LTT 2017

LEVENDE Talen